

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์
ร่วมกับการเรียนรู้แบบบริการสังคมเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

**The Development of Learning Management Models Based on the Concept
of Experiential Learning Management in Combination with Social
Service Learning to Promote Citizenship for
Mathayomsuksa 4 Students**

สิรินทร พรหมสวัสดิ์

โรงเรียนศรีหนองขาววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ขอนแก่น

Sirintorn Promsawad

Srinongkaowittaya School, The Secondary Educational Service Area Office Khonkaen

E-mail: sirintornpromsawad@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีความมุ่งหมาย เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบประเมินความเป็นพลเมือง 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน และ 6) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และ t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.37$, S.D. = 0.59) และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.54)

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มี 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการกระตุ้นด้วยปัญหา 2) ขั้นการเก็บข้อมูลสรุปเป็นความรู้ 3) ขั้นการนำไปใช้บริการชุมชน และ 4) ขั้นการจัดแสดงผลงานและประเมินผล

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการความเป็นพลเมืองสูงขึ้นทุกช่วง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

* วันที่รับบทความ : 12 กันยายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 20 กันยายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ : 21 กันยายน 2565

Received: September 12, 2022; Revised: September 20, 2022; Accepted: September 21, 2022

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.61) และ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.57)

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้; การเรียนรู้เชิงประสบการณ์; การเรียนรู้แบบบริการสังคม; ความเป็นพลเมือง

Abstracts

The research aims. 1) To study the basics of model development; 2) To develop a learning management model 3) To study the results of using the learning management model. and 4) To assess the learning management model. The instruments were used in this research were: 1) learning management model, 2) lessons plan, 3) citizenship assessment 4) achievement test 5) satisfaction questionnaire and 6) parents' opinion questionnaire. Statistics used to analyze data include percentage, mean, standard deviation and t-test, the results showed.

1.The results of the basic data study showed that students had an opinion about the current condition and learning management to promote citizenship overall is at a low level ($\bar{X} = 2.37$, S.D. = 0.59). and the need for learning management overall is at the highest level ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.54).

2. The results of the development of the learning management model showed that there are 4 learning management styles. The steps are 1) the problem stimulation stage, 2) the summary data collection stage, 3) the community service implementation stage, and 4) the exhibit and evaluation stage.

3. The results of the use of the learning management model show that students have developed citizenship higher at all stages and was significantly post-achievement test higher than pre-achievement test at the level of .05

4. The results of the assessment of the learning management style showed that the students were satisfied with the overall learning management model is at the highest level ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.61), and parents have the highest overall opinion on the learning management model ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.57).

Keywords: Learning Management Models; Experiential Learning; Service Learning; Citizenship

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ส่งผลให้ทุกประเทศต้องเร่งพัฒนาคนให้มีศักยภาพสูงขึ้น โดยจะต้องพัฒนาพลเมืองของประเทศให้มีสิทธิเสรีภาพควบคู่ไปกับการรับผิดชอบในหน้าที่ สามารถยอมรับความแตกต่าง และเคารพกติกาการอยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาของชุมชน สังคมและประเทศชาติ (กิจฐเขต ไกรवास และคณะ, 2018 : 28 ; สมฤดี พลละวุฒิไทย์, 2561 : 79) ความเป็นพลเมือง เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีการแสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจ ความคิดหรือเจตคติ และการปฏิบัติตนในทางที่พึงงามต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2559 : 28-29) การจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองจึงเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่มุ่งสร้างให้คนในสังคมเกิดความรู้สึกเป็นพลเมืองผ่านการปลูกฝัง อบรม ให้ความรู้ การศึกษารวมทั้งการลงมือปฏิบัติ (เอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล, จรูญศรี มาดิลกโกวิท และเลิศพร อุดมพงษ์. 2562 : 90-91) หลักการสำคัญของการศึกษาเพื่อสร้าง ความเป็นพลเมืองจะต้องมีการพัฒนารูปแบบการสอน โดยให้ผู้เรียนเข้าร่วมทำกิจกรรมและการลงมือปฏิบัติ หรือ ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็น ความเชื่อมโยงที่เน้นการมีส่วนร่วม เราต่างเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและต้องร่วมกันคลี่คลายแก้ไขปัญหา มีการเชื่อมโยงประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์สาธารณะ (ธัญธัช วิภาติภูมิประเทศ. 2556 : 2 ; กิจฐเขต ไกรवास, อนุจิตร ชินสาร และคณะ. 2561 : 231 ; สมฤดี พลละวุฒิไทย์, 2561 : 267; วรุตม อินทฤทธิ์, 2562 : 87)

การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนเป็นผู้คิดและลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความรู้ใหม่ โดยเริ่มจากการรับรู้ปัญหา คิดหาแนวทางแก้ไข ปรับเปลี่ยนตนเองตามกระบวนการเรียนรู้ให้สามารถปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ ๆ (Dewey, 1997: 159-160) จากการศึกษางานวิจัยพบว่า มีนักวิชาการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความเป็นพลเมือง โดย ภาสุตา ภาคาผล และมนังค์ อังควาณิช (2560 : 1918-1919) กล่าวว่า การจะสร้างพลเมืองให้เป็นพลเมืองที่แท้จริงได้ควรจะต้องมีการฝึกฝน มีการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์จริง สอดคล้องกับ ศรีจันทร์รัตน์ กันทะวัง (2557 : 25) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงประสบการณ์เป็นการใช้วิธีสอนที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่โดยเริ่มจากการรับรู้ปัญหา คิดหาแนวทางแก้ไข ลงมือปฏิบัติจนเกิดประสบการณ์จากการปฏิบัติ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

การจัดการเรียนรู้แบบบริการสังคม (Service Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ต้องบูรณาการระหว่างความรู้ทางวิชาการ และการทำกิจกรรมบริการสังคมควบคู่กัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความสามารถจากประสบการณ์จริง พิจารณา ไตร่ตรอง ตัดสินใจภายใต้จิตสำนึกของความเป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมและตนเอง (ปาริชาติ ประเสริฐสังข์ และประสาธ เนืองเฉลิม. 2555 : 36-49 ; อ้างอิงมาจาก Freire. 1970 ; McKay and Estrella. 2008) นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยการบริการสังคม ยังช่วยสร้างศักยภาพของนักเรียน ตลอดจนเพิ่มพูนทักษะทางวิชาการ และเกิดความผูกพันในการทำงานร่วมกัน อย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาทักษะชีวิต (Life skills) ของนักเรียนและสามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง

โต ในสังคม (McKay and Estrella. 2008 : 356-372 ; David. 2009 : 83-84 ; Lara. 2009 : 831 ; McKoy and Deborah. 2011 : 1; ปาริชาติ ประเสริฐสังข. 2556 : 4) จากการศึกษางานวิจัยของนักวิชาการพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยการบริการสังคมจะช่วยพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความดีงาม ความรับผิดชอบต่อสังคม การมีจิตสาธารณะ การสร้างจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่ ของพลเมืองที่ดีต่อสังคม (ปาริชาติ ประเสริฐสังข. 2556 : 6) สอดคล้องกับ ชีรวัดน์ นิเจนตร (2561 : 5-6) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม มุ่งปลูกฝังความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมประชาธิปไตย เกิดจากการที่นักเรียนได้เข้าไปมีประสบการณ์ตรงกับสภาพการณ์ต่างๆ ในสังคม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบบริการสังคม พบว่า มีความสอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี เนื่องจากลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เป็นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงจนเกิดเป็นประสบการณ์ตรง ส่วนการเรียนรู้แบบบริการสังคมก็เป็นการเรียนรู้จากการเข้าไปช่วยพัฒนาความต้องการและแก้ปัญหาของชุมชน มีการลงพื้นที่ศึกษาสภาพความต้องการและปัญหาของชุมชน อีกทั้งมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ชุมชนท้องถิ่นร่วมกันแก้ไขปัญหาสังคม การนำแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบบริการสังคม มาประยุกต์ใช้จะทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาโดยการนำความรู้ในห้องเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเชื่อมโยงกับชุมชนของตนเอง ฝึกทักษะชีวิต และความรับผิดชอบต่อบทบาทของความเป็นพลเมืองได้เป็นอย่างดี (ชีรวัดน์ นิเจนตร, 2561 : 12)

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัย ได้เล็งเห็นความสำคัญของการสร้างความเป็นพลเมือง ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองที่ยังขาดรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ และไม่ตรงกับความต้องการของชุมชน ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับการเรียนรู้แบบบริการสังคมเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถจนแสดงออกเป็นพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะอย่างไร
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับ แนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีองค์ประกอบและลักษณะอย่างไร
3. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับ แนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นอย่างไร
4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับ แนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นอย่างไร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับ แนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รวมนักเรียนทั้งสิ้น 53 คน จำนวน 2 ห้อง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนศรีหนองขาววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งนักเรียนทั้ง 2 ห้อง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองไม่แตกต่างกัน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนศรีหนองขาววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำนวน 28 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินความเป็นพลเมือง ประเมินแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบ ให้คะแนนโดยเงื่อนไขรูบริก (Rubric scoring) จำนวน 30 ข้อ

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2.3 แบบประเมินความเป็นพลเมือง ประเมินแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบ ให้คะแนนโดยเงื่อนไขรูบริก (Rubric scoring) จำนวน 30 ข้อ

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 20 ข้อ โดยใช้หลักเกณฑ์การประเมินของลิเคิร์ต (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2.5 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง จำนวน 10 ข้อโดยใช้หลักเกณฑ์การประเมินของลิเคิร์ต (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามการจัดการเรียนรู้ด้วยตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 28 คน ดังนี้

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้แก่นักเรียน

3.2 ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.3 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 แผน รวมเวลา 20 ชั่วโมง

3.4 ประเมินความเป็นพลเมือง หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนทุกแผน จำนวนแผน รวม 5 ครั้งเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ

3.5 ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยตามกรอบความมุ่งหมายการวิจัย โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์พัฒนาการความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างเรียน ด้วยการใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยสถิติ t-test (Dependent Samples)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 การหาคุณภาพและดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถาม โดยใช้สูตรของ โรลลีย์และแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) ดังนี้ (ขวลิต ชูกำแพง. 2555 : 187 อ้างอิง มาจาก Rovinelli and Hambleton. 1997)

5.2 การค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 124)

5.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (สมนึก ภัททิยธนี. 2551 : 250)

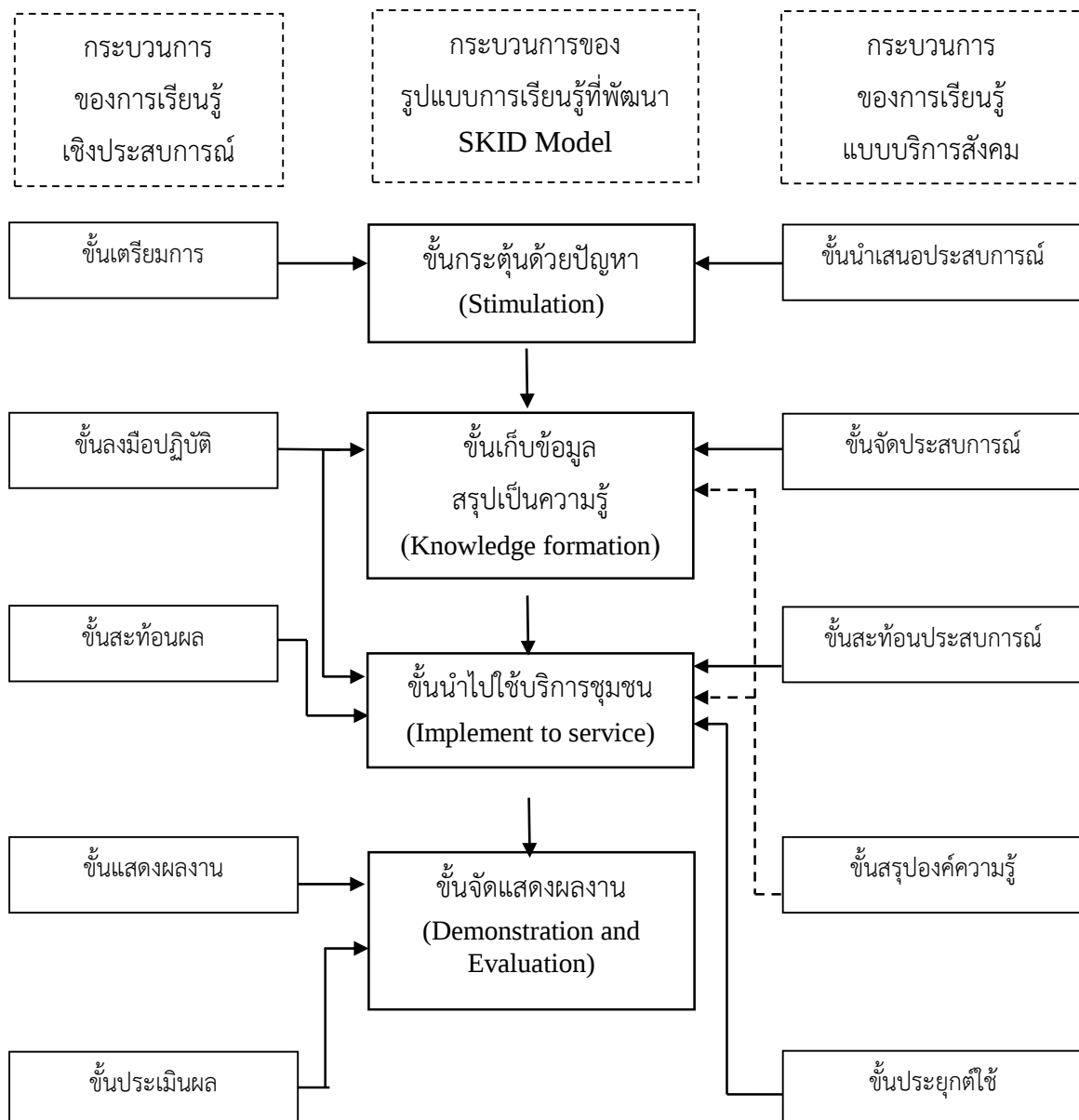
5.4 วิเคราะห์หาค่าความยาก และอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร ดังนี้ (ขวลิต ชูกำแพง. 2553 : 118-119)

5.5 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson ดังนี้ (ขวลิต ชูกำแพง. 2555 : 165)

5.6 สถิติทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง วิเคราะห์โดยใช้สูตร t – test (Dependent Samples) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 13)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กระบวนการของรูปแบบจัดการเรียนรู้โดยวิเคราะห์เชื่อมโยงถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามหลักการของรูปแบบ ซึ่งนำขั้นตอนและสาระสำคัญของการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการเรียนรู้แบบบริการสังคม มาสังเคราะห์และกำหนดเป็นกระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนรู้ ปรากฏดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลตามกรอบความมุ่งหมายการวิจัย ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าได้แนวคิดดังนี้

1. ผลการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

1.1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) โดยผู้วิจัยสังเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นลงมือปฏิบัติ 3) ขั้นสะท้อนผล 4) ขั้นแสดงผลงาน และ 5) ขั้นประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง

1.2 แนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม (Service Learning) โดยผู้วิจัยสังเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นนำเสนอประสบการณ์ 2) ขั้นจัดประสบการณ์ 3) ขั้นสะท้อนประสบการณ์ 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ และ 5) ขั้นประยุกต์ใช้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง

1.3 ความเป็นพลเมือง เป็นคุณลักษณะของนักเรียนที่เป็นสมาชิกของสังคม ที่มีความรับผิดชอบต่องานและส่วนรวม มีวินัย คุณธรรม และจริยธรรม มีจิตสาธารณะ ยอมรับและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ที่มีลักษณะสำคัญของความเป็นพลเมือง 6 ด้าน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วม 2) การเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน 3) ความรับผิดชอบ 4) การมีความสามารถในการแก้ปัญหา 5) การมีวินัย และ 6) วิถีวัฒนธรรม

2. ผลการศึกษาค้นคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการ ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง ดังตาราง 1

ตาราง 1 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง

ประเด็นคำถาม	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดการชั้นเรียนในวิชาหน้าที่พลเมือง	2.48	0.58	น้อย	4.51	0.62	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู	2.37	0.56	น้อย	4.54	0.51	มากที่สุด
ด้านความเป็นพลเมืองของนักเรียน	2.27	0.60	น้อย	4.56	0.50	มากที่สุด
โดยภาพรวม	2.37	0.59	น้อย	4.54	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 1 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.37$, S.D. = 0.59) และความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.54)

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่บริการโรงเรียนศรีหนองขาว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ขอนแก่น เกี่ยวกับความต้องการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง โดยสรุปความคิดเห็นของผู้นำชุมชน มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองของนักเรียน ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน ต้องการให้มีการบูรณาการความรู้และประสบการณ์ วิชาหน้าที่พลเมืองเข้ากับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันหรือสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งในชุมชนมีทรัพยากร บุคลากรและแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนได้หลากหลาย การร่วมมือร่วมใจ การมีส่วนร่วมของชุมชน จะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ของครูควรจัดกิจกรรมที่เน้นคุณลักษณะความเป็นพลเมือง จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาหรือประเด็นที่สอดคล้องกับชุมชนมาเป็นตัวตั้ง ให้นักเรียนประยุกต์ความรู้ในชั้นเรียนสู่ชุมชน ได้ลงมือปฏิบัติ ได้รับประสบการณ์จริงเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมภายในโรงเรียนและชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ,องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์, องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้,และองค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผล ดังภาพ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และ
แนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และ
แนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์พัฒนาการความเป็นพลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการ
เรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และแนวคิดการเรียนรู้แบบ
บริการสังคม ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการศึกษาพัฒนาการความเป็นพลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (n=28)

ด้านการประเมินความเป็นพลเมือง	N	ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเป็นพลเมือง									
		ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3		ครั้งที่ 4		ครั้งที่ 5	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
การมีส่วนร่วม	28	3.51	0.09	3.67	0.01	4.54	0.08	4.49	0.08	4.58	0.09
การเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน	28	3.47	0.02	3.79	0.08	4.39	0.14	4.49	0.09	4.60	0.10
ความรับผิดชอบ	28	3.42	0.04	3.55	0.07	3.76	0.09	4.47	0.07	4.63	0.04
การมีความสามารถในการแก้ปัญหา	28	3.47	0.06	3.70	0.04	4.41	0.18	4.53	0.15	4.57	0.12
การมีวินัย	28	3.44	0.06	3.80	0.04	4.43	0.15	4.52	0.11	4.59	0.06
วิถีวัฒนธรรม	28	3.54	0.02	3.66	0.05	4.50	0.06	4.52	0.04	4.63	0.06
ค่าเฉลี่ยรวม	28	3.47	0.10	3.70	0.15	4.34	0.10	4.50	0.09	4.60	0.07

จากตาราง 2 ผลการศึกษาพัฒนาการความเป็นพลเมือง ของนักเรียนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการความเป็นพลเมืองสูงขึ้นทุกช่วงระยะที่วัด โดยเมื่อวัดครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.47 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.10 ครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.70 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.15 ครั้งที่ 3 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.34 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.10 และ ครั้งที่ 4 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.50 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.09 ครั้งที่ 5 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.60 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.07

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนศรีหนองขาววิทยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ขอนแก่น จำนวน 28 คน แล้ววิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้ t-test (Dependent Samples) ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน (n=28)

คะแนนทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	40	14.96	3.18	35.842	.000*
หลังเรียน	40	32.50	1.53		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง คะแนนเต็ม 40 คะแนน พบว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 14.96 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 32.50 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า

1) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการด้วยรูปแบบการเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.61)

2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.57)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.37$, S.D. = 0.59) และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.54) ด้านผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นว่าการเปิดโอกาสให้นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน ต้องการให้มีการบูรณาการความรู้และประสบการณ์เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน และด้านผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ของครูควรจัดกิจกรรมที่เน้นคุณลักษณะความเป็นพลเมือง จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาหรือประเด็นที่ในชุมชนมาเป็นตัวตั้ง ให้นักเรียนประยุกต์ความรู้ในชั้นเรียนสู่ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน (คณะอนุกรรมการ กนป. ด้านพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี. 2554 : 14-16)

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การกระตุ้นด้วยปัญหา (Stimulation) ขั้นที่ 2 การเก็บข้อมูลสรุปเป็นความรู้ (Knowledge formation) ขั้นที่ 3 การนำไปใช้บริการชุมชน (Implement to service) และ ขั้นที่ 4 การจัดแสดงผลงานและประเมินผล (Demonstration and Evaluation) เรียกกระบวนการจัดการเรียนรู้ว่า “SKID Model” กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นพัฒนาจากแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และแนวคิดแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่จำเป็นต่อเรื่องที่เรียนรู้ สังเกต และทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น พิจารณาไตร่ตรอง จนผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอด นำไปสู่การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ (Kolb.1984 : 16-17; Kolb and Kolb. 2005 : 193 ; พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2555 : 211 ; ทิศนา ขัมมณี .2556 : 131 ; บุญเลี้ยง ทุมทอง. 2556 : 26 ; บุญล้อม ด่วงวิเศษ. 2559 : 24 ; ชนาภา บุรณชาติ. 2561: 21)

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ อภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีพัฒนาการความเป็นพลเมืองเพิ่มขึ้นทุกช่วง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “SKID Model” ที่พัฒนาขึ้น เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำจริงของผู้เรียน โดยเริ่มจากการรับรู้ปัญหา แล้วหาทางแก้ปัญหาจากนั้น ลองกระทำจนเกิดประสบการณ์ และในที่สุดผู้เรียนจะสร้างความรู้ด้วยตนเอง เกิดการปรับเปลี่ยนความรู้เดิมเป็นความรู้ใหม่ และนำไปใช้ให้เกิด

ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Dewey. 1983) โดยนักเรียนได้นำความรู้ที่นำมาใช้จริงนอกห้องเรียนโดยใช้ในการแก้ปัญหาตามความต้องการของชุมชน นักเรียนได้พัฒนาทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม (ประสาธน์ เถลิง, 2557 : 258-259) นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “SKID Model” ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นลำดับขั้นตอน มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดแก้ปัญหา จากสถานการณ์ต่าง ๆ ใกล้ตัว สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียนและชุมชน ส่งเสริมให้ร่วมกันค้นหาความรู้ ร่วมกันวางแผน ปฏิบัติ สะท้อนคิดและปรับปรุง ส่งผลต่อประสิทธิภาพที่ดีในการเรียนรู้

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อภิปรายได้ดังนี้

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.61) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้โดยครูเตรียมสถานการณ์ที่สอดคล้องชุมชน มีการเตรียมความพร้อมในด้านสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีการชี้แจงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ชัดเจนจนสามารถปฏิบัติได้ ให้คำแนะนำในบริการสังคม จนเกิดการร่วมมือในการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาให้ลุล่วงได้ (ประสาธน์ เถลิง, 2557 : 277) ส่งผลให้นักเรียนมีความภูมิใจ และพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ปกครองของนักเรียน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.57) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมคิด ลงมือกระทำในชุมชน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึก ห่วงเหิน หรือรู้สึกเป็นเจ้าของ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีจิตสำนึกการเป็นพลเมืองดี

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (SKID Model) เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้นและส่งเสริมความเป็นพลเมืองของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง ครูผู้สอนควรอธิบายและทำความเข้าใจกับนักเรียนให้เข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

1.2 ในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนศึกษา สำรวจ และแก้ปัญหาในชุมชน ครูผู้สอนควรไปสำรวจสถานที่ เตรียมภารกิจต่าง ๆ ของนักเรียนเพื่อเรียนรู้ในชุมชน และติดต่อประสานงานบุคคลในชุมชนไว้ก่อนล่วงหน้า

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง ของนักเรียนที่มีความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เพศ ความสามารถพื้นฐาน ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นต้น

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบริการสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง ในด้านอื่น ๆ เช่น ความคงทนของการเรียนรู้ นำไปขยายผลในโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความเป็นพลเมือง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กิจฐเขต ไกรवास และคณะ. (2018). รูปแบบการให้การศึกษาทางการเมืองเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย. *วารสาร ชุมชน วิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา*. 12 (1), 228-244.
- ชนาภา บุรณชาติ. (2561). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่ส่งเสริมความรู้และความสามารถในการออกแบบกิจกรรมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้นสำหรับครู. ปรินญา มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชลิต ชูกำแพง. (2555). *หลักสูตร : การวิจัยและพัฒนา*. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชีรวัดน์ นิเจนตร. (2018). การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม : ทางเลือกหนึ่งในการรับใช้สังคมของมหาวิทยาลัย. *Suratthani Rajabhat Journal*. 5 (1), 1-32.
- ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. (2556). รายงานผลการวิจัย เรื่อง ความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญล้อม ดั่งวิเศษ. (2559). *การพัฒนารูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ ดุษฎีบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.*

- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). *ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาธ เนืองเฉลิม (2558). “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยการบริการสังคมสำหรับนิสิตครูวิทยาศาสตร์”. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. 9 (19), 30-39 : พฤษภาคม – สิงหาคม.
- ปาริชาติประเสริฐสังข์. (2556). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2555). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน.
- วรุตม อินทฤทธิ์. (2562). *สังคมศึกษาและการสร้างความเป็นพลเมืองดีภายใต้ระบอบการเมือง การปกครองไทย*. สงขลา: สำนักวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- ศรีจันทร์รัตน์ กันทะวัง. (2557). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนเชิงประสบการณ์โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุสิตบัณฑิต.
- สมฤดี พละวุฒิชัย. (2561). *การพัฒนาการบริหารระบบการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย*. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 9 (1), 264-273.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- เอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล, จริญญา มาติลโกวิท และเลิศพร อุดมพงษ์. (2019). การศึกษาความเป็น พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนไทยตามกรอบสมรรถนะความเป็นพลเมือง ใน ศตวรรษที่ 21. *Journal of Industrial Education*. 18 (1), 89-99.
- David, J.L. “Service learning and civic participation,” *Educational Leadership*. 60 (8), 83-84, 2009.
- Dewey, J. (2005). *How we think: a restatement of the relation of reflective thinking and the educational process*. NY: D. C Heath.
- Kolb, A. Y., & Kolb, D. A. (2005). Learning styles and learning spaces: Enhancing experiential learning in higher education. *Academy of Management Learning & Education*, 4(2),193-212.
- McKay, V. & J. Estrella. “First-generation student success : The role of faculty interaction in service learning course,” *Communication Education*. 57(3) : 356-372, 2008.
- McKoy, Deborah. “Social Enterprise for Learning : a replicable model of service learning and civic engagement,” *Social Studies Review*. 1 April 2010. , Apr, 2011